

РЕЦЕНЗИЯ

**от д-р Клео Стефанова Протохристова, професор в Пловдивския
университет „Паисий Хилендарски“**

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’

в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално
направление 2.1. Филология, научна специалност Антична и западноевропейска
литература: сравнително литературознание

Със заповед № Р33-4139 от 25. 08. 2020 г. на Ректора на Пловдивския
университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури на
конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше
образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.1. Филология,
научна специалност Антична и западноевропейска литература: сравнително
литературознание, обявен в Държавен вестник, бр. 57 от 26. 06. 2020 г. и в интернет-
страница на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на
Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание към
Филологическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи гл. ас. д-р Младен Цветанов
Влашки от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Представените от д-р Младен Цветанов Влашки комплекти материали на
хартиен носител са в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав
на ПУ, и включват следните документи:

1. молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;
2. автобиография по европейски формат;
3. диплома за образователно-квалификационна степен ‘магистър’ - оригинал с приложение или нотариално заверено копие;
4. диплома за образователна и научна степен ‘доктор’ - оригинал или нотариално заверено копие;

5. списък на научните трудове;
6. справка за спазване на специфичните изисквания на Филологически факултет, съгласно чл.65.(3) ПРАСПУ;
7. анотации на материалите по чл.65. от ПРАСПУ, включително самооценка на приносите
8. декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
9. преписи от протоколи от КС, ФС, АС във връзка с конкурса;
10. държавен вестник с обявата на конкурса (копие);
11. удостоверение за трудов стаж;
12. документи за учебна работа;
13. документи за научноизследователска работа;
14. документи съобразно специфичните изисквания на Филологически факултет;
15. други документи

Младен Влашки е представил общо 11 труда: 2 монографии, 1 учебно помагало и 8 статии и студии, от които 4 по темата на хабилитационния труд. Две от статиите са на немски език и са отпечатани във Виена.

Младен Цветанов Влашки работи в Пловдивския университет от 1986 г., след спечелен конкурс за асистент по Западноевропейска литература. През целия този десетилетен период е водил лекции и семинари по Антична и западноевропейска литература в различни филологически специалности, както и многобройни магистърски курсове, между които Българска актуална критика, Регулаторни процеси в медийното пространство на Европа и България, Култура и медии, Европейски политики, Семиотика, Съвременна българска култура. Същевременно той работи ефективно със студенти, които ръководи в разнообразни проекти и учебни практики. Освен в Пловдивския университет, е преподавал и във филиалите му в Хасково и Кърджали, е също и в Шуменския университет. Впечатляващ е международният му преподавателски актив, който включва лекции и научни участия в Германия, Австрия, Испания, Русия, Унгария и Румъния по програма „Еразъм“ и различни изследователски проекти. През 2015 г. е защитил докторска дисертация на тема „Литературни и театрални проекции на драматургията на „Млада Виена“ в България до 1944 г.“

През периода 1997-2001 г. е народен представител в 38. Народно събрание, а от май до декември 2001 г. е член на Националния съвет за радио и телевизия.

Научната продукция, с която кандидатът се представя на конкурса, има два основни тематични фокуса – монографията „Рецепцията на Кафка в България до 1989 г.“, заедно със свързаните с нея публикации, и книгата „Млада Виена“ и млада България“. Помагалото по западноевропейска литература и статиите за Айхендорф и за съвременния български роман допълват изразително изследователския и преподавателския профил на кандидата.

Монографията върху рецепцията на Кафка е плод на устойчивия и продуктивен интерес на Младен Влашки както към творчеството на този извънредно сложен автор, така и към теоретичните проблеми на преводната и на критическата рецепция и на межкултурния трансфер. Изследването следва ясно очертана концептуална схема, обезпечена със солиден методологически фундамент и осъществена с помощта превъзходни контекстуални реконструкции. Систематично и непротиворечиво е представен и защитен изборът българската рецепция на Кафка да бъде проучвана в светлината на взаимоотношенията между идеология, политика и литература, което предполага доминираща роля на литературно-социологичния подход със специален фокус върху теорията на Бурдийо. Вече при аргументацията за основните подпори за изследователската матрица уместно е открито обичайно недоглежданото положение, че „за културното изследване са важни и феномените на отказ, на ментална и културна съпротива, на не-рецепция или на много забавено възприемане“ (с. 18), което в голяма степен съответства на казуса с българския прием на Кафка.

Уместно и продуктивно е и решението на автора да структурира изследването си като съпоставка между „изходната ситуация“, представяща превръщането на Кафка в автор на световната литература, с обследване на различните мостове, които осигуряват този процес, и „приемащата ситуация“, която е и основният обект на проучване, тъй като по този начин на наблюденията върху съответните рецепционни процеси в България бива набавена задължителната с оглед релевантността на изводите съпоставително-оценъчна перспектива. Докато анализът на „изходната ситуация“ стъпва на добре разработено изследователско поле, при обследването на българския случай е било необходимо проправянето на напълно нови маршрути, тъй

като предходните опити в проблематиката, цитирани съвестно от Младен Влашки, са от малка полза за логиката на собствената му постановка. Несъмнено достойнство на труда е документалната му прецизност, съвестната, компетентна и резултатна работа с архивни материали, с помощта на която са придобили видимост процеси, които иначе биха останали неидентифицирани. Още по-висока оценка обаче заслужава умениято конкретните факти да бъдат рационализирани в съответните им контекстуални рамки, на първо място тази на съответното литературно поле. В този си аспект изследването на Младен Влашки надхвърля конкретните си задачи, за да предложи модел за широк кръг следващи проучвания, тъй като изводите, които той прави, притежават завидно устойчива валидност и могат да служат като надежден ориентир.

Ако така успешно реализираният проект позволява все пак някакви критически наблюдения, те биха били в посоката на вероятно недокрай балансираното съотношение между отделните компоненти на изследването, защото на частта, посветена конкретно на българската рецепция на Кафка, са отделени едва 34 страници от 170-те на книгата, докато на „изходната ситуация“ са посветени 50. Въпреки че фактите, с които е работено, и интерпретацията им предоставят достатъчно солидна база за направените изводи, известно допълване на проучените казуси не би навредило на интегритета на изследването. Без да настоявам за непременно разширяване, бих споменала като съответен на проблематиката, например, въпросът с преводите на „Метаморфозата“ от Димитър Стоевски и Венцеслав Константинов. Стоевски публикува своя в „Бюлетин на българските писатели“ през 1974 г., след което го депозира заедно с превода на още няколко разказа на Кафка в издателство "Народна култура", но така замисленият сборник е издаден едва през 2003 г. (Франц Кафка, *Метаморфозата*, С., Фама, 2003) Междувременно Венцеслав Константинов, вероятно окуражен от появата на изданието с писма на Кафка, предлага на издателство "Христо Г. Данов" свой сборник разкази на писателя, между които и "Преображението", който е публикуван през 1982 г. Съпоставката между двата превода е желателна дори и само заради задочния спор между заглавията „превъплъщение“, „преображението“ и

„метаморфозата“ като предпочетени съответствия на *Die Verwandlung*. Но казусът е любопитен и заради откровено митогенния му потенциал, за реализацията на който допринася интервю с Вера Ганчева от 2008 г., в което тя твърди, че си спомня как, докато е била все още главен редактор на "Народна култура", при нея дошъл Венцеслав Константинов, за да ѝ съобщи, че негов превод на Франц Кафка „втасва“ от години в някакъв сейф на издателството без изгледи да види бял свят, как тя направо не му повярвала, но той се оказал прав и как, естествено, издали "един хубав том на Кафка, при това в поне стохиляден тираж и буквално разграбен за дни от трудно изброими множества, обсадили книжарниците в цялата страна..." След това Вера Ганчева прави следния коментар: "Тази знаково „революционна“ стъпка беше последвана от други, още по-решителни. С упоритост направихме пробив в цитаделата на тогавашния Комитет за печата, където впрочем срещаме не само отпор, но и подкрепа, за да получим разрешение за издаването на все повече световни писатели, дотогава непознати или направо "табу" за българския читател. Това обаче не се извършваше стихийно, а организирано и стратегически промислено. Имаше върху какво да стъпим, с кого да се съветваме и продължихме с ентузиазъм понататък". (Вж. Марин Бодаков. Вера Ганчева - издател с вътрешно горене, в. Култура - Брой 24 (2507), 27 юни 2008) Проблемът е, че подобно издание на "Народна култура", поне според резултатите на извършената от мен проверка, не съществува. Потвърждение за това е най-вече надеждно изчерпателната библиографска справка за българските преводи на Кафка, приложена към книгата на Влашки. Най-близко до описанието на В. Ганчева е сборникът "Австрийски разказвачи", издаден през 1981 г., чийто съставител е В. Константинов. Но пък издателите от "Фама" твърдят, че отлежавалият превод е бил всъщност на Димитър Стоевски (вж. <http://www.segabg.com/article.php?id=114390>). Очевидно е, че въпросните неразбории също добавят щрих към реконструирания в книгата обществено-исторически контекст с неговите идеологически, политически и собствено литературни аспекти.

Другата главна заявка в кандидатурата на Младен Влашки е книгата му „Млада Виена“ и млада България“, която в основната си част представя дисертационния му труд, защитен през 2016 г., но своевременно значителни масиви

от текста ѝ са били преработени и допълнени, като са добавени и нови съдържателни акценти. Важно е да се подчертае, че в този си вариант изследването е придобило онази концептуална солидност, която го прави не само незаобиколим факт в полето на българската рецептивистика, но също ценен влог в изследванията на културния трансфер от австрийска страна, чиято ефективност е обезпечена от представянето на значителни части от труда на немски език на международни научни форуми и съответните им публикации. Впрочем, за значимостта на изследването свидетелстват и публикуваните рецензии за книгата от Майя Разбойникова-Фратева и Борис Минков.

Като цяло публикациите на Младен Влашки демонстрират активната му роля в академичния обмен, както и надеждната публичност на изследователските им постижения. За това говорят приложените към документацията по конкурса цитирания. Специално трябва да бъдат изтъкнати значителните по брой престижни награди, с които са били отличени публикации и други професионални активности на д-р Младен Влашки, непредставени по конкурса, между които Националната награда „Христо Г. Данов“ за критика и „Дъбът на Пенчо“ за книгата „Романология ли?“

Документацията по конкурса показва, че кандидатурата на гл. ас. д-р Младен Цветанов Влашки отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“ и са в съответствие с количествените показатели на критериите за заемане на академичната длъжност „доцент“ във Филологическия факултет.

Кандидатът е представил достатъчен брой научни трудове, в които има оригинални научни приноси, като определящата част от тях са публикувани в национални и международни академични издания. Натрупаният актив от учебната и научно-изследователската му дейност съответства на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Като преподавател във Филологическия факултет на Пловдивския университет съм имала възможността за дългогодишни непосредствени наблюдения върху академичното присъствие на гл. ас. д-р Младен Влашки, и като студент, и по-късно като колега, а също и върху многостранните му изяви не само като преподавател и изследовател, но и като литературен критик, инициатор и редактор на издания, автор на предавания и общественик, в които той влага таланта, въображението и усърдието си, но също и своята заразителна възторженост, която му печели привърженици и сътрудници. Цялата тази активност е така стъписваща с мащаба и разнопосочността си и до такава степен надхвърля очакванията по отношение евентуален кандидат-доцент, че прави участието му в настоящия конкурс да изглежда куриозно.

На базата на всичко казано по-горе, както и на убедеността ми в значимостта на научните приноси, съдържащи се в представените по конкурса трудове, намирам за основателно да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за назначаване на гл. ас. д-р Младен Цветанов Влашки на академичната длъжност 'доцент' в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание и с удовлетворение и радост ще гласувам за него.

4 ноември 2020 г.

Рецензент: проф. дфн Клео Протохристова